

Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
Agnes Mowinckelsgt. 5
5020 BERGEN

Deres ref

Vår ref
09/536-1 EN

Dato
26. mars 2009

Statsbudsjettet 2009 - Kap. 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift - Tilskuddsbrev

Tilsagns nr.: 09 302008

1. Innledning

Vi viser til St.prp. nr. 1 (2008-2009) for Kommunal- og regionaldepartementet, Innst. nr. 5 (2008-2009) og til orienteringsbrev av 7. oktober 2008. Vi viser også til vårt brev av 11. februar 2009 med fordeling av midlene på kap. 551, post 60 Regional utvikling i fylkeskommunene. Brev av 11. februar 2009 m/vedlegg ligger også på <http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/tema/regional- og distrikts-politikk/tilskuddsbrev/tilskuddsbrev-2009.html?id=545577>

I dette tilskuddsbrevet gis fylkeskommunen en ramme over kap. 551, post 61 for budsjettåret 2009. Samlet ramme for nye tilsagn i 2009, for alle fylkeskommunene, er på 631,6 mill. kr, hvorav 100 mill. kr er gitt som tilsagnsfullmakt og først kommer til utbetaling i 2010.

Tilskuddsbrevet omfatter en bevilgningsramme for ordinære kompensasjonsmidler og en ramme (såkalte restmidler) der utbygging av bredbånd skal prioriteres, men hvorogså annen infrastruktur og næringstiltak kan støttes. Vi minner om at dersom midlene skal brukes til annen infrastruktur og næringstiltak skal det i forkant innhentes samtykke fra Kommunal- og regionaldepartementet.

2. Fylkesvis ramme

Fra og med 2007 ble kriteriet for beregningen av arbeidsgiveravgiften endret. Avgiftsfordelen følger nå virksomhetens adresse (lokalisering) og ikke arbeidstakers

bostedsadresse. Ordningen skal være provenynøytral i forhold til situasjonen pr. 31.12.03.

Regjeringen har bestemt at den delen av bevilgningen som ikke skal kompensere for økt arbeidsgiveravgift, skal gå til å fullføre arbeidet med bredbåndsutbygging i hele det distriktpolitiske virkeområdet. I fylker hvor full bredbåndsdekning er nådd eller kan nås på annen måte, kan midlene brukes til annen infrastruktur og næringstiltak etter avtale med KRD. Fylkesfordelingen av midlene er vist i vedlegg 1.

Den totale rammen til Hordaland fylkeskommune er fastsatt til **47,1 mill. kr. Av dette er 42,6 mill. kr ordinære kompensasjonsmidler og 4,5 mill. kr midler til bredbåndsutbygging og annen infrastruktur og næringstiltak.** Av den totale rammen på 47,1 mill. kr kan 39,7 mill. kr utbetales i 2009. Resten, 7,5 mill. kr, er en tilsagnsfullmakt som først kan utbetales i 2010.

Bevilgningen skal disponeres i samsvar med statens reglement for økonomistyring med tilhørende bestemmelser, St.prp. nr. 1 (2008-2009), retningslinjer for posten, statsstøtteregelverket, vårt brev av 11. februar 2009 samt presiseringer i dette tilskuddsbrevet.

Fra og med 2008 ble det åpnet for at fylkeskommunene kan benytte midlene over kap. 551, postene 60 og 61 til å finansiere en regional/fylkeskommunal transportstøtteordning. Vi viser til det som er nedfelt i tilskuddsbrevet for kap. 551 post 60, datert 11. februar 2009.

3. Frister i 2009

2. februar 2010	Frist for innlegging av rapportering for 2009 i Rapp13.50
15. april	Frist for beskrivende årsrapport 2008
15. april	Innrapportering av selskap, organisasjoner og lignende som forvalter midler på kap. 551, postene 60, 61 og 64 (se punkt 6 om retningslinjene)
2. juni	Frist for rapportering av transportstøtte til transporter gjennomført i 2008 (se punkt 8.1 i vårt brev av 11. februar 2009)
15. august	Frist for halvårsrapport 2009

4. Overordnede distrikts- og regionalpolitiske mål og strategier

De overordnede målene for regjeringens distrikts- og regionalpolitikk er definert i St.meld. nr. 21 (2005-2006) *Hjarte for heile landet. Om distrikts- og regionalpolitikken*. Vi viser ellers til vårt brev av 11. februar 2009. Der er de overordnede mål og strategier nærmere beskrevet.

5. Mål for departementets særskilte midler til distrikts- og regionalpolitikk

Departementet har i St.prp. nr. 1 (2008-2009) konkretisert en helhetlig målstruktur for de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene på departementets budsjett, programkategori 13.50. Målstrukturen skal være dekkende for alle tiltak det er aktuelt å bruke disse midlene til, og er delt i følgende "Hovedmål" og "Arbeidsmål".

Hovedmål	Arbeidsmål
1. Verdiskaping: Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurranse-dyktig næringsliv gjennom næringsutvikling, innovasjon og entreprenørskap, geografisk differensiert og i hovedsak innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.	1.1 Styrke næringsmiljø: Utvikle lokale og regionale næringsmiljø og innovasjonssystem som gir bedre vilkår for innovasjonsbasert verdiskaping. 1.2 Videreutvikle etablerte bedrifter: Økt innovasjonsevne og -takt i etablerte bedrifter. 1.3 Entreprenørskap: Øke omfanget av lønnsomme etableringer.
2. Rammebetingelser: Gode lokale og regionale rammebetingelser for næringsliv og befolkning, geografisk differensiert og i hovedsak innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.	2.1 Kompetanse: Styrke grunnlaget for kompetanseheving for folk og i samfunns- og arbeidslivet. 2.2 Infrastruktur: Styrke fysisk infrastruktur og redusere avstandsulemper i områder med få innbyggere og små markeder.
3. Attraktivitet: Utvikle attraktive regioner og sentra for befolkning og næringsliv, geografisk differensiert og i hovedsak innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.	3.1 Tjenester: God tilgang på grunnleggende lokale tjenester til befolkningen i områder med få innbyggere og små markeder. 3.2 Stedsutvikling og profilering: Gjøre mindre sentra og små og mellomstore byer mer attraktive og aktuelle som bosted og som lokaliseringssted for bedrifter.

De operative målene i tabellen ovenfor danner grunnlag for registrerings- og rapporteringssystemet fra fylkene og for rapportering om bruken av midlene til Stortinget. Mange utfordringer, prioriterte tema og spesielle satsinger i distrikts- og regionalpolitikken vil gå på tvers av inndelingene i denne målstrukturen. Den konkrete aktiviteten innenfor prioriteringene kan likevel som hovedregel knyttes til målstrukturen gjennom rapporteringskategoriene i rapporteringssystemet Rapp 13.50

6. Retningslinjer og virkeområde

Fylkeskommunen skal se til at forvaltningen av midlene som stilles til rådighet over postene 60 og 61, er i tråd med statsstøtteregelverket innenfor EØS-avtalen. Felles retningslinjer for kap. 551, postene 60 og 61 ble innført fra og med 2008. Fra og med 2009 er det gjort endringer under følgende punkt:

- Punkt 6 i del I: Åpning for bruk av midlene til evalueringer og presisering av retningslinjene for transportstøtteordningen.
Pilotprosjekt og forsøksvirksomhet skal som hovedregel maksimalt støttes i tre år.
- Punkt 1 under del II: Fylkeskommunene har ikke anledning til å bruke renteinntekter til andre formål enn de som er nedfelt for kap. 551, postene 60, 61 og 64.
Midlene skal plasseres på rentebærende konto og ha høy likviditet.
- Punkt 4 under del II: Om manglende årsrapport fra virkemiddelaktørene og overføring av midler til andre forvaltere.

Departementet er kjent med at forvaltningen av tilskuddsmidler på statsbudsjettets kap. 551 er overlatt til selskaper som ikke er offentlig heleide. Departementet vil vurdere denne praksisen i lys av Økonomiregelverket. Departementet ber fylkeskommunene, sammen med innrapporteringen per 15. april 2009, gi en oversikt over selskap, organisasjoner o.l. som ikke er offentlig heleid, og hvor mye midler de forvalter på vegne av fylkeskommunene og andre tilskuddsforvaltere (spesielt i kommuner og regioner).

Fylkeskommunene kan utarbeide mer detaljerte retningslinjer, både for egen bruk og overfor virkemiddelaktørene på lokalt og regionalt nivå.

Midlene skal i hovedsak nyttes innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Oversikt over det nye og utvidede distriktpolitiske virkeområdet som ble gjort gjeldende fra og med 1. januar 2007, ligger på nettsidene til departementet under "Distrikts- og regionalpolitikk, retningslinjer m.v.", se også <http://www.lovdato.no/for/sf/kr/kr-20061215-1455.html> .

7. Nærmere om bruken av hele rammen på kap. 551, post 61

Fylkeskommunen prioriterer selv mellom ulike typer innsats i samråd med regionale partnerskap, innenfor mål, rammer og retningslinjer for posten. Målet er å få til en bred næringsrettet innsats i områder som ikke fikk gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift eller som fikk gjeninnført ordningen med høyere sats enn før 2004. Midlene skal som hovedregel nyttes innenfor disse områdene med mindre det er konsensus hos partene om at de skal ha et annet geografisk nedslagsområde.

Midlene skal bidra til å nå de samme strategiske målene som kap. 551, post 60, med særlig vekt på utvikling av næringsliv og arbeidsplasser i områder som ikke fikk gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift eller som fikk gjeninnført ordningen med en høyere sats enn før 2004. Samarbeid på tvers av regioner og kommuner kan være fornuftig for å fremme en positiv utvikling i berørte områder. Vi viser ellers til vårt brev av 11. februar 2009, punkt 6.4 Spesielle satsinger under Kommunal- og regionaldepartementet.

Fra og med 2007 ble forvaltningen av midlene underlagt sterkere folkevalgt styring og kontroll. Midlene tildeles derfor fylkeskommuner som folkevalgt organ. Det er samtidig viktig å videreføre de positive erfaringene med et sterkt engasjement, særlig fra næringslivet. Fortsatt sterk brukermedvirkning fra viktige samfunnsaktører skal således ivaretas gjennom bred og aktiv deltakelse i planprosessarbeidet. I tillegg til næringslivet er kommunene, FoU- og universitets- og høgskolemiljøer viktige aktører. Det er Fylkestinget som skal ta den endelige avgjørelsen om bruken av midlene eller delegere avgjørelsesmyndigheten til andre aktører. Avgjørelsen skal særlig ta utgangspunkt i de utfordringene og behovene næringslivet har gitt uttrykk for i planprosessarbeidet.

Bruken av midlene i det enkelte fylke skal være i tråd med mål og strategier i fylkesplanen for de områder som omfattes av ordningen. Departementet ønsker også at det legges opp til tettere kobling og koordinering mellom disse virkemidlene og de ordinære virkemidlene over kap. 551, post 60 og at fylkeskommunene samkjører planprosessene. Fylkeskommunene må derfor i samarbeid med lokale og regionale aktører finne fram til fornuftige rolleavklaringer og mandat som også klargjør hvordan særlig næringslivsaktører skal delta i planleggings- og avgjørelsesprosessene.

Forholdet til andre aktører

Det skal være et klart skille mellom strategisk og operativt ansvar knyttet til direkte bedriftsrettet støtte. Fylkeskommunene skal selv ikke være operatør for direkte bedriftsrettede virkemidler, men benytte Innovasjon Norge som operatør for slike ordninger. Kommuner eller regionråd som får regionale utviklingsmidler til å fylle opp sine kommunale eller regionale næringsfond, kan selv være operatør for direkte bedriftsrettede virkemidler, men bare innenfor rammen av bagatellstøtte og de til enhver tid gjeldende gruppeunntakene.

Fylkeskommunene må utforme oppdrags- eller tilskuddsbrev til virkemiddelaktører som skal forvalte midler på vegne av dem. I disse brevene kan fylkeskommunene legge regionale føringer for bruken av virkemidlene, basert på drøftinger i partnerskapet. Det er viktig at tilskuddsbrev blir sendt til aktuelle virkemiddelaktører så raskt som mulig etter at rammene er klare. Dette av hensyn til forutsigbarhet hos virkemiddelaktørene. Det er også viktig at midlene tilsvarende tildelt ramme blir overført til virkemiddelaktørene etter avtale.

7.1 Nærmere om bredbåndsutbygging og annen infrastruktur og næringstiltak.

Rammen på 83 mill. kr er fordelt på fylker med kommuner innenfor hele det distriktspolitiske virkeområdet. Rammen er fordelt på fylkene etter de samme objektive kriteriene som ble benyttet ved fordelingen av midlene under kap. 551, post 60. I 2009 skal utbygging av bredbånd prioriteres. I fylker der full bredbåndsdekning er nådd eller kan nås på annen måte, kan midlene brukes til annen infrastruktur og næringstiltak etter avtale med departementet. Dette betyr at fylkeskommunene skriftlig må innhente

samtykke fra departementet før det tas beslutning om hvilke type tiltak som planlegges iverksatt.

Ang. bredbåndsutbygging

Følgende retningslinjer gjelder:

- Midlene skal benyttes til utbygging av såkalt aksessnett og øremerkes bredbåndsutbygging til hushold, offentlige virksomheter og næringsliv.
- Nett som etableres, må i utgangspunktet være "åpne", dvs. tillate konkurranse på tjenester og innhold.
- Prosjekter som støttes, skal benytte kostnadseffektive teknologiske løsninger for å sikre best mulig utnyttelse av tilgjengelige midler.
- Brukere med ekstra behov for bredbåndskapasitet må selv finansiere merkostnader.
- Midlene skal kun nyttes til utbygging av ny infrastruktur og ikke til drift.

Om infrastruktur og næringstiltak

Når det gjelder infrastruktur, kan midler fra denne posten blant annet brukes til å bedre mobildekningen. Mobilnettene dekker i dag 86,2 pst. av arealet og 99,7 pst. av befolkningen i Norge der de bor. Dette innebærer at rundt 20.000 - 30.000 personer ikke har mobildekning der de bor. Vi antar at noen flere enn dette vil oppleve at de ikke har dekning inne i huset på grunn av bygningstekniske hindringer og demping av signalene. Det er ifølge bransjens egne beregninger rundt 200 "tettsteder" (25 husholdninger/50 personer), ca. 200 mil riksveier og ca. 350 tunneler på riksveier som ikke har tilfredsstillende GSM-dekning. Ved siden av GSM-dekningen dekker CDMA-nettet rundt 85 pst. av Norges areal med sitt nett.

Følgende gjelder for bedring av mobildekningen:

- Samferdselsdepartementet/Post- og teletilsynet kan bistå fylkeskommunene med grunnlagsdata om hvor det er dårlig mobildekning.
- Fylkeskommunen skal, i tråd med innkjøpsreglementet for stat og kommune, innhente anbud på lokale og regionale tiltak for å bedre mobildekningen i enkelte områder, bl.a. langs veier og togstrekninger eller i tunneler. Fylkeskommunen prioriterer selv hvor det bør settes inn mest ressurser.
- Midlene tildeles den tilbyder som kan gi best mobildekning for midlene, evt. den som tilbyr å dekke nærmere spesifiserte "hvite flekker" til lavest pris.
- Fylkeskommunene oppfordres til å redusere tilbyderens kostnader, og dermed øke dekningen, ved selv å bidra til etablering og drift av infrastrukturen som master, bu, strøm, og være hjelpelige med innplassering i offentlige bygg etc.
- Teknologi- og konkurransenøytralitet skal ivaretas.

For annen infrastruktur og næringstiltak gjelder de generelle målene og retningslinjene for bevilgningen, jf. punktene 4, 5 og 6 i dette brevet.

8. Budsjetstyring og regnskap

Overføring av midler

Fylkeskommunenes rammer vil bli overført i like store deler to ganger i året: ca. 1. mai og 1. oktober. En del av rammen gis som tilsagnsfullmakt. Det innebærer at den tredje og siste utbetalingen vil skje i januar i det påfølgende år. Departementet vil overføre midlene til samme konti som i 2008 med mindre vi får beskjed om noe annet. Som nevnt i vårt brev av 11. februar 2009 vil departementet se på utbetalingsrutinene til fylkeskommunene for midlene som overføres.

Regnskap, oppfølging og kontroll

Det må føres eget regnskap for bruken av midlene. Regnskapet skal føres slik at det til enhver tid går fram hvilke aktører og prosjekter som er tildelt midler og hvor mye. Departementet og Riksrevisjonen kan til enhver tid be om innsyn i bruken av midlene.

Skatteplikt

Enkelte former for bedriftsstøtte er skattepliktig, jf. skatteloven § 5.30. Dette gjelder bl.a. transportstøtte, opplæringstilskudd og andre tilskudd som reduserer driftskostnadene. Investeringsstilskudd, gitt i tråd med forskrift om geografisk virkeområde og bruk av de regional- og distriktspolitiske virkemidlene, er ikke skattepliktige i det distriktspolitiske virkeområdet. Vi viser til retningslinjene for posten, Del I punkt 5.

9. Rapportering, evaluering og dialog

9.1 Årlig rapportering:

Fra og med 1. januar 2008 er det utarbeidet et felles rapporteringssystem for postene kap. 551, postene 60, 61 og 64. Vi viser her til punkt 8 i vårt brev av 11. februar 2009. Vi minner om at samtlige tilsagn skal rapporteres, uavhengig av hvem som har forvaltningsansvar. Det er en fordel om fylkeskommunen organiserer dette arbeidet og selv foretar rapportering på enkelttilsagn også i de tilfeller det er andre som forvalter deler av tildelt ramme.

Vårt brev av 11. februar 2009 redegjør nærmere for de ulike rapporteringene:

1. Den beskrivende delen
2. Statistikkdelen
3. Spesielt om transportstøtte i enkelte fylker
4. Rapportering fra kommuner, regionråd og andre

10. Intern kontroll

I retningslinjene for kap. 551, postene 60 og 61 (del II, punkt 3) står det at fylkeskommunene, basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger, skal etablere et forsvarlig og hensiktsmessig system for tilskuddsforvaltning. Departementet viser til

eget brev om internkontroll av 24. oktober 2006 der vi ba om tilbakemelding på de systemene og rutineene som er etablert når det gjelder kap. 551, post 60. Det er viktig at en tar etiske hensyn i saksbehandlingen.

11. Informasjons- og kommunikasjonsarbeid

Fylkeskommunene gjør mye godt regionalt utviklingsarbeid. Dette viktige arbeidet fortjener å bli mer kjent og synlig enn det er i dag. Kommunal- og regionaldepartementet vil gjerne ha en god dialog med fylkeskommunene om hvordan en på best mulig måte kan synliggjøre bruken av midlene, både i lokale og regionale media. I tillegg vil departementet invitere hver fylkeskommune til å skrive en artikkel til nyhetsbrevet Regionalnytt i løpet av 2009.

12. Avslutning

Vi ber om at fylkeskommunen orienterer partnerskapet om innholdet i dette brevet og ønsker dere og partnerskapene lykke til med utviklingsarbeidet i fylkene i 2009!

Med hilsen

Pål Erik Holte e.f.
avdelingsdirektør

Eli Nygaard
seniorrådgiver

VEDLEGG

Vedlegg 1: Fordeling av midlene på kap. 551 post 61
Andre vedlegg som for eksempel retningslinjene, se KRDs brev av 11. februar 2009

Kopi til:

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Innovasjon Norge Hordaland
Innovasjon Norge Hovedkontoret
Norges forskningsråd
Plan- og administrasjonsavdelingen
Riksrevisjonen
Samferdselsdepartementet
SIVA - Selskapet for industrivekst SF

